

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Akt o jednotnom trhu – Dvanásť hybných síl podnecovania rastu a posilňovania dôvery – „Spoločne za nový rast““

[KOM(2011) 206 v konečnom znení]

(2012/C 24/22)

Spravodajkyňa: **pani FEDERSPIEL**

Pomocní spravodajcovia: **pán SIECKER a pán VOLEŠ**

Komisia sa 13. apríla 2011 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Akt o jednotnom trhu – Dvanásť hybných síl podnecovania rastu a posilňovania dôvery – „Spoločne za nový rast“

KOM(2011) 206 v konečnom znení.

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 3. októbra 2011.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 475. plenárnom zasadnutí 26. a 27. októbra 2011 (schôdza z 27. októbra) prijal 150 hlasmi za, pričom nikto nehlasoval proti a 4 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Úvod

1.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) pozorne sleduje jednotný trh z pohľadu občianskej spoločnosti a v roku 1994 zriadil z tohto dôvodu Stredisko monitorovania jednotného trhu. Prispel k iniciatíve Komisie na obnovenie a oživenie jednotného trhu, ľutuje však, že nezohľadnila úplne Montiho, Lamassourovu, Gonzálezovu, Grechovu a Herzogovu správu, aby mohli spotrebiteľia a občania efektívne využívať jednotný trh, ako to žiadal Európsky parlament vo svojom uznesení z 20. mája 2010.

1.2 V stanovisku o Akte o jednotnom trhu⁽¹⁾ EHSV určil množstvo opatrení, ktoré v tomto akte chýbajú. Medzi chýbajúce hybné sily patria: poplatky za autorské práva, preskúmanie smernice o autorských právach, neutralita internetu, ochrana osobných údajov, ochrana investorov, protokol o sociálnom pokroku, štatút európskej súkromnej spoločnosti, elektronické verejné obstarávanie, európske ratingové agentúry, rovnoprávnosť žien a mužov, mikropodniky a rodinné podniky, opatrenia na podporu zakladania nových podnikov a rozširovanie existujúcich firiem, kreditné a debetné karty, elektronické platby, spotrebné úvery a nadmerné zadlženie, medzibankové prevody, mládež, opatrenia na úplné zavedenie eura a zlepšenie fungovania jednotnej oblasti platieb v eurách (SEPA) atď.

1.3 Výbor určil viaceré priority integrovaného jednotného trhu, pričom mnohé z nich sú teraz uvedené v zozname prioritných krokov pod názvom dvanásť hybných síl: Charta základných práv ako neoddeliteľná súčasť jednotného trhu, služby,

finančné služby pre individuálnych klientov, služby všeobecného záujmu, udržateľný rozvoj, malé a stredné podniky a ostatné právne formy podnikania, konkurencieschopnosť, normalizácia, jednotný digitálny trh, riadenie podnikov a zapojenie pracovníkov, slobodný pohyb pracovníkov a hospodárske slobody, právne predpisy o verejnom obstarávaní, vonkajší rozmer a prístup k spravodlivosti resp. kolektívne odškodnenie.

2. Zhrnutie oznámenia Komisie

2.1 Vnútorný trh má niekoľko nedostatkov, na ktoré upozornil Mario Monti vo svojej správe „Nová stratégia pre jednotný trh“, ako aj Európsky parlament v správe Louisa Grecha o zabezpečení jednotného trhu pre spotrebiteľov a občanov. Na odstránenie týchto nedostatkov by sa mala vypracovať aktívna a prierezová stratégia. Znamená to, že treba skončiť s roztrieštenosťou trhu, odstrániť prekážky a obmedzenia voľného poskytovania služieb, výmeny inovácií a tvorivosti. Treba posilniť dôveru občanov v ich vnútorný trh a spotrebiteľom ponúknuť všetky výhody, ktoré tento trh v sebe skrýva.

2.2 Na zvládnutie týchto výziev Komisia predložila na verejnú diskusiu 50 návrhov. Sú uvedené v oznámení s názvom „Na ceste k Aktu o jednotnom trhu“⁽²⁾. Na základe príspevkov zozbieraných v priebehu verejnej diskusie Komisia určila dvanásť hybných síl. Komisia navrhuje, aby EÚ prijala do konca roku 2012 pre každú z nich jedno kľúčové opatrenie na podnietenie rastu a upevnenie dôvery občanov.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 132, 3.5.2011, s. 47.

⁽²⁾ KOM(2010) 608 v konečnom znení a stanovisko EHSV: Ú. v. EÚ C 132, 3.5.2011, s. 47.

2.3 Na to, aby navrhované opatrenia mali z hľadiska rastu a zamestnanosti očakávaný účinok, musia byť splnené podmienky ich rozvoja a skutočného vykonávania. Tieto podmienky sú štyri: 1) lepší dialóg s celou občianskou spoločnosťou, 2) užšie partnerstvo s jednotlivými aktérmi, 3) efektívne poskytovanie informácií občanom a podnikom, 4) energickejšia kontrola uplatňovania pravidiel jednotného trhu. Na konci roka 2012 bude potrebné podnietiť novú etapu rozvoja jednotného trhu. Predmetom úvah bude veľká hospodárska štúdia, ktorej výsledky by mali umožniť určiť miesta, kde existuje nevyužitý potenciál rastu, a v prípade potreby uvoľniť nové hybné sily rastu. Komisia zároveň zabezpečí konzultácie s občianskou spoločnosťou a všetkými účastníkmi jednotného trhu prostredníctvom nových nástrojov riadenia.

3. Všeobecné pripomienky a odporúčania

3.1 EHSV víta zámer Komisie podporiť rast a upevniť dôveru v jednotný trh. Výbor pripomína, že jednotný trh je ústredným prvkom európskej integrácie, ktorý môže mať hmatateľný prínos pre európske subjekty a zaistiť udržateľný rast európskym ekonomikám. V súčasnom prostredí je fungujúci jednotný trh zameraný na budúcnosť nielen žiaduci, ale aj zásadný pre politickú a hospodársku budúcnosť Európskej únie. Na to, aby sa tento prospech dostavil, je rozhodujúce, aby návrhy Komisie boli ctižiadostivé a neriešili iba málo významné konkrétne úlohy.

3.2 Výbor uznáva, že oznámenie Komisie je ešte len druhou fázou procesu, po ktorej bude nasledovať veľa ďalších. Je výrazom rozhodnutia Komisie vybrať 12 nástrojov z pôvodných 50 návrhov obsiahnutých v oznámení „Na ceste k Aktu o jednotnom trhu“. Výbor konštatuje, že na rozdiel od toho, čo sa sľubovalo, mnohé z navrhovaných nástrojov nie sú nové, pretože už boli obsiahnuté v pracovných programoch Komisie na roky 2010 a 2011⁽³⁾.

3.3 Výbor by okrem toho rád porozumel logike celkového politického rozhodnutia, ktoré je základom vytvorenia jednotného trhu a ktoré nakoniec Komisiu viedlo k tomu, že z množstva opatrení zvolila dvanásť. Tento proces nemá oporu ani v oznámení, ani v rozbere spomínaných opatrení.

3.4 EHSV vyzýva Komisiu, aby pokračovala v práci na ostatných návrhoch uvedených v pôvodnom oznámení KOM(2010) 608, medzi ktoré nepatrilo týchto 12 hybných síl. Odporúča tiež Komisii, aby uvažovala o chýbajúcich hybných silách (pozri bod 1.2) uvádzaných v stanovisku výboru k Aktu o jednotnom trhu. Výbor by chcel byť informovaný o vývoji v obidvoch oblastiach a pripomína Komisii, že na zabezpečenie skorého

kladného vplyvu ďalšieho rozvoja jednotného trhu na rast v Európe je nevyhnutné rýchlo prijať nadväzné opatrenia.

3.5 O niekoľkých návrhoch sa už rokuje a plánuje sa, že budú predložené ešte pred koncom tohto roka. EHSV očakáva, že Komisia s ním tieto a ďalšie konkrétne návrhy bude konzultovať, aby mohol vyjadriť postoje všetkých významných aktérov. EHSV je takisto pripravený zapojiť sa do posudzovania vplyvu nových právnych predpisov na jednotný trh a je ochotný prispieť k rozsiahlej hospodárskej štúdii, ktorej výsledky by mali umožniť určenie tých miest na trhu, v ktorých je nevyužitý potenciál rastu, a prípadne zistiť nové možné hybné sily rastu. EHSV konštatuje, že treba vyvinúť väčšie úsilie pri zabezpečovaní vplyvu minulých a súčasných právnych predpisov o jednotnom trhu a zamerať sa na určenie toho, či sa kombináciou opatrení podarilo rozhodujúcim spôsobom zmeniť fungovanie jednotného trhu, pokiaľ ide o hmatateľný prínos pre podniky, zamestnancov a spotrebiteľov.

3.6 EHSV tiež zdôrazňuje, že zodpovednosť za vývoj jednotného trhu nespočíva iba v prijímaní krokov a opatrení spadajúcich do zodpovednosti Generálneho riaditeľstva pre vnútorný trh, ale týka sa mnohých ďalších oblastí politiky. V tejto súvislosti výbor poukazuje na význam iniciatív, akou je Digitálna agenda⁽⁴⁾ alebo Správa o európskom občianstve⁽⁵⁾, a žiada Komisiu, aby zaistila pokrok pri vytváraní fungujúceho jednotného trhu v tých oblastiach politiky, ktoré sú obsiahnuté v týchto oznámeniach.

3.7 V úvode Komisia zdôrazňuje význam udržateľného rozvoja. Výbor ľutuje, že toto oznámenie sa nevenuje ambicióznej Stratégii udržateľného rozvoja, ktorú Komisia prijala v roku 2008. Potreba prejsť na udržateľnejšie modely výroby a spotreby by sa mala zodpovedajúco podporovať.

3.8 V období pred Lisabonskou zmluvou mali politické a hospodárske záujmy zjednocujúcej sa Európy prioritu pred sociálnou problematikou a udržateľnosťou. V Lisabonskej zmluve sa táto nerovnosť pravdepodobne vyvážila, s rovnakou dôležitosťou sa posudzovali iné záujmy (aj keď na výsledky z praxe treba ešte počkať). V oznámení sa však niekoľkokrát spomína skutočnosť, že by sa nemali vytvárať ďalšie prekážky pre podniky, ani ďalšie náklady pre spotrebiteľov, nehovorí sa však o dosahu na pracovníkov a verejné orgány.

3.9 EHSV chce opakovane vyzvať na holistický prístup. Zastáva názor, že podpora rastu a podnikateľského potenciálu má zásadný význam, domnieva sa však, že návrhy by sa mali viac zameriavať na spotrebiteľov a občanov ako nezávislé subjekty pri vytváraní jednotného trhu.

⁽³⁾ KOM(2010) 135 v konečnom znení, 31.3.2010 a KOM (2010) 623 v konečnom znení, 27.10.2010.

⁽⁴⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0245:FIN:SK:PDF>.

⁽⁵⁾ http://ec.europa.eu/justice/citizen/files/com_2010_603_en.pdf.

3.10 EHSV žiada nulovú toleranciu, ak členské štáty neimplementujú právne predpisy EÚ, a pripomína Rade a Komisii, že ich neskoré, nejednotné a neúplné vykonávanie zostáva hlavnou prekážkou fungovania jednotného trhu. Veľmi by privítal, keby členské štáty zverejnili porovnávacie tabuľky, čím by sa prispelo k lepšej propagácii a lepšiemu chápaniu jednotného trhu ⁽⁶⁾.

4. Konkrétne pripomienky a odporúčania k 12 hybným silám

4.1 Činnosť v prospech malých a stredných podnikov

4.1.1 EHSV víta návrhy, ktoré by mali viesť k vyriešeniu niektorých problémov, s ktorými sa stretávajú malé a stredné podniky (MSP), hlavne pokiaľ ide o dostupnosť financovania zahraničným rizikovým kapitálom. Výbor však upozorňuje na to, že to nebude postačovať na vyriešenie všeobecnejšej obmedzenej dostupnosti financovania, s ktorými v dôsledku krízy zápasia mnohé MSP v Európe. Okrem toho sa viac pozornosti musí venovať potrebám mikropodnikov a rodinných podnikov, pretože často nemajú prístup k dostupným podporným mechanizmom a ich finančná stabilita je často ohrozená oneskorenými platbami alebo neplatením. Mali by sa posúdiť účinky dohody Bazilej III na ochotu bánk financovať MSP.

4.1.2 EHSV by takisto chcel pripomenúť, že väčšina iných kľúčových činností bude mať vo väčšej či menšej miere vplyv na MSP. Nemala by sa podceňovať úloha iniciatívy Small Business Act. Zásada „najskôr myslieť v malom“ by sa preto mala uplatňovať v každom legislatívnom návrhu, ktorého účinky na MSP a mikropodniky resp. rodinné podniky by sa mali posudzovať ex ante. Jej uplatňovanie a sledovanie by sa mali považovať za priority politiky EÚ pre MSP.

4.1.3 Budúci jazykový režim patentu EÚ musí zabezpečiť, že podniky z krajín, ktorých úradný jazyk sa nebude používať ako úradný jazyk patentu EÚ, budú finančne podporované, aby sa zabránilo diskriminácii.

4.2 Mobilita občanov

4.2.1 Navrhovanou kľúčovou činnosťou na zvýšenie mobility občanov je modernizácia systému uznávania odbornej spôsobilosti. Propagácia pracovnej a zemepisnej mobility pracovníkov medzi pracovnými miestami a zemepisne by mohla pomôcť zlepšiť fungovanie európskeho trhu práce a podmienky cezhraničného poskytovania služieb. Podniky po celej Európe zápasia s vážnymi nedostatkami v kvalifikácii, čo je čiastočne spôsobené nedostatočným odborným vzdelávaním a nedostatočnou

odbornou prípravou. V tejto oblasti je vítaný pokrok a výbor vyzýva Komisiu, aby sa taktiež zaoberala celým radom iných prekážok, ktoré naďalej bránia občanom ľahko sa pohybovať cez hranice v EÚ.

4.2.2 Snahy o uznávanie odbornej spôsobilosti sa vynakladali už koncom 80. rokov 20. storočia, vtedy pri menšom počte členských štátov. Smernica o odborných kvalifikáciách prijatá v roku 2005 skonsolidovala 15 predchádzajúcich smerníc, ktoré upravovali jednotlivé kategórie regulovaných povolání. Keďže sa dodnes nedosiahol cieľ tejto smernice, začala Komisia v roku 2010 skúmať jej transparentnosť.

4.2.3 EHSV chce zdôrazniť, že akémukoľvek ďalšiemu právnemu predpisu k súčasnej smernici by malo predchádzať dôkladné posúdenie toho, ako možno jestvujúce právne predpisy zmeniť a doplniť tak, aby viac podporovali vzájomné uznávanie odbornej spôsobilosti. EHSV upozorňuje, že je potrebné:

- znížiť počet regulovaných povolání: mal by sa urobiť systematický rozbor požiadavky, či sa vzhľadom na nové potreby má regulácia povolání zachovať,
- ďalej skúmať myšlienku zaviesť európsky profesijný preukaz (automatické uznávanie kompetentnými orgánmi, ktoré by v prvom rade mali byť schopné vydávať tento preukaz),
- aktualizovať minimálny štandard odbornej prípravy skôr na základe výsledkov zodpovedajúcich zručnostiam a schopnostiam, než počtu hodín strávených v škole,
- zabezpečiť spoločnú existenciu všeobecného systému podľa smernice o odborných kvalifikáciách na jednej strane a EKF ⁽⁷⁾ a iných transparentných nástrojov Bolonského a Kodanského procesu na druhej strane.

4.2.4 EHSV navrhuje, aby sa až do dosiahnutia úplnej harmonizácie medzi 27 členskými štátmi zväzila možnosť iného prístupu vychádzajúceho zo spoločnej činnosti menšieho počtu členských štátov s prípadným využitím zlepšenej spolupráce, ktorá by sa riadila vývojom v oblasti migračných modelov a vývojom trhu práce, čo by mohlo priniesť úspech potrebný na zlepšenie mobility pracovníkov. Po tomto prvom kroku by mohlo byť ľahšie venovať sa úplnej harmonizácii.

4.2.5 EHSV nepovažuje za potrebné preskúmať smernicu o inštitúciách zamestnaneckého dôchodkového poistenia, pretože smernica vytvára dostatočný právny rámec. Je však nevyhnutné zlepšiť fungovanie jej cezhraničných prvkov.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ C 248, 25.8.2011, s. 87.

⁽⁷⁾ Európsky kvalifikačný rámec.

4.3 Práva duševného vlastníctva

4.3.1 Práva duševného vlastníctva musia fungovať pre tvorcov, užívateľov autorských práv aj spotrebiteľov⁽⁸⁾. Spotrebiteľia by mali mať prístup k obsahom a produktom chráneným autorskými právami a službám založeným na materiáloch chránených autorskými právami bez ohľadu na to, odkiaľ z EÚ pochádzajú. Je potrebné usilovať sa o celoeurópsky prístup pri udeľovaní licencií a vyberaní poplatkov.

4.3.2 Pre spotrebiteľov je súčasný právny rámec práv duševného vlastníctva máťuci, pričom celoeurópska situácia je ešte horšia. Právny rámec sa musí vyjasniť a právne sankcie a presadzovanie predpisov musia byť primerané: spotrebiteľia-jednotlivci, ktorí porušia práva duševného vlastníctva neúmyselne a/alebo v malom rozsahu pri osobnej spotrebe, by sa mohli posudzovať inak, než rozsiahla resp. komerčná trestná činnosť.

4.4 Rozšírenie práv spotrebiteľov

4.4.1 Alternatívne riešenie sporov môže byť užitočným nástrojom, ktorý pomôže spotrebiteľom a umožní im rýchle a lacné dovolanie sa ich práv, a to nielen pokiaľ ide o elektronické obchodovanie, ale aj vo všeobecnosti. Záujmy spotrebiteľov musia byť stredobodom tohto mimosúdneho mechanizmu a v prípade potreby by malo byť možné riešiť spor právnou cestou. Výbor víta legislatívny návrh o alternatívnom riešení sporov, ktorý je naplánovaný v pracovnom programe Komisie na rok 2011, a pripomína, že návrh musí poskytovať vysokú úroveň ochrany.

4.4.2 Okrem alternatívneho riešenia sporov uskutočnilo Generálne riaditeľstvo pre spravodlivosť konzultáciu o kolektívnom odškodnení. Na november žiaľ nie je plánovaný legislatívny návrh, iba ďalšie oznámenie o výsledkoch jarnej konzultácie, čo je sklamaním. Je najvyšší čas prejsť od konzultácií k činom. Výbor očakáva predloženie legislatívneho návrhu v blízkej budúcnosti. Návrh musí priniesť mechanizmus kolektívneho odškodnenia, ktorý sa bude uplatňovať v členských štátoch aj cezhranične a bude dostupný všetkým spotrebiteľom na jednotnom trhu.

4.4.3 Mechanizmus by mal byť dostupný všetkým, ktorých práva sa na jednotnom trhu porušujú. Práva spotrebiteľov porušujú nielen dodávatelia tovarov a poskytovatelia služieb, ale sú poškodzované aj nespravodlivými zmluvnými podmienkami a nekalými obchodnými praktikami. Systém kolektívneho odškodnenia by mal byť dostupný aj zamestnancom, ktorých práva sú porušované, a všeobecne občanom, ktorí trpia diskrimináciou. Podobnú ochranu voči nekalým obchodnými praktikám a iným neduhom by mohli potrebovať aj malé a stredné podniky.

4.4.4 Celkovo spotrebiteľia ešte stále nepociťujú výhody jednotného trhu pri finančných službách pre individuálnych klientov. Výbor síce víta, že sa pokračuje v práci na transparentnosti bankových poplatkov a väčšej ochrane vypožičiavateľov, treba však viac konať v prospech podpory cezhraničnej dostupnosti finančných služieb pre jednotlivcov. Takisto základné platobné účty by mali byť dostupné všetkým občanom v celej EÚ.

4.4.5 EHSV víta preskúmanie smernice o všeobecnej bezpečnosti výrobkov, pri ktorom sa väčšia pozornosť bude venovať spotrebiteľskému hľadisku, a teší sa, že sa bude môcť vyjadriť ku konkrétnym návrhom. Rovnako treba privítať vyššiu úroveň dohľadu nad národnými trhmi aj celoeurópskym trhom.

4.4.6 Priame práva občanov a spotrebiteľov vyplývajúce z jednotného trhu sú základom trhovej integrácie a poskytujú priame výhody európskej hospodárskej integrácie, či už ide o práva cestujúcich, roamingové poplatky alebo elektronické obchodovanie. Spotrebiteľia resp. cestujúci musia mať možnosť rýchlo a ľahko využiť mechanizmy, ktoré im môžu pomôcť pri vymáhaní ich práv, hlavne ak sa nachádzajú v núdzovej situácii, napríklad keď sa ocitnú v zahraničí bez prostriedkov na návrat do vlasti. Okrem toho má zásadný význam jednotné uplatňovanie, pretože sa s cestujúcimi nezaobchádza v celej EÚ rovnako a pri vymáhaní práv i pri výklade platných pravidiel a predpisov sú značné rozdiely.

4.5 Služby

4.5.1 Výbor podporuje návrh zvýšiť úroveň služieb, ale upozorňuje na skutočnosť, že by sa mal brať ohľad na osobitosti služieb a že nemožno automaticky prevziať model normalizácie používaný pri tovare. Pri ďalšom vývoji noriem pre služby sa musí brať ohľad na potreby trhu a spoločnosti, ako aj na bezpečnosť spotrebiteľov.

4.5.2 EHSV víta návrh, aby skupina na vysokej úrovni pre podnikateľské služby určila hlavné prekážky a miesta, kde trh riadne nefunguje.

4.5.3 Víta iniciatívu modernizovať verejnú správu zriadením jednotných kontaktných miest a môže len privítať rozvoj administratívnej spolupráce v cezhraničných otázkach. Táto spolupráca sa musí rozšíriť aj na oblasti politiky, v ktorých ide o dodržiavanie povinností. EHSV považuje závery Komisie o vplyve smernice o službách a fungovaní odvetvia služieb za predčasné, pretože smernica platí iba niekoľko rokov⁽⁹⁾.

⁽⁸⁾ Ú. v. EÚ C 18, 19.1.2011, s. 105.

⁽⁹⁾ Ú. v. EÚ C 318, 29.10.2011, s. 109.

4.6 Siete

4.6.1 Pokiaľ ide o energetické siete, výbor zastáva názor, že členské štáty musia mať i naďalej možnosť samy si zvoliť druh energie, ktorý chcú využívať⁽¹⁰⁾. Podporovať verejný záujem znamená zabezpečiť dobré siete, kvalitu poskytovaných služieb a všetkých prostriedkov, ktoré zaručujú všestrannosť, bezpečnosť a kontinuitu za primerané ceny. EÚ by na medzinárodnej scéne vo veciach energie a prenosových energetických sústav mala postupovať jednotne, považovať tieto otázky, osobitne otázku istoty energetických dodávok, za neoddeliteľnú súčasť svojej diplomacie (európska susedská politika) a navrhnúť normy správy v tranzitných krajinách. Členské štáty by mali spolu s EÚ obhajovať túto energetickú solidaritu na celom svete a rešpektovať v EÚ zásadu verejného záujmu. Okrem toho EHSV žiada, aby sa vytvoril európsky poradný výbor pre energetiku a zmeny klímy.

4.6.2 V otázkach dopravy EHSV žiada lepšie prepojenie tak západných a východných, ako aj severných a južných krajín EÚ⁽¹¹⁾. Chce tiež, aby sa jednoznačne zohľadnila takzvaná susedská politika a prepojenia k východným a južným susedom EÚ. Komisia a členské štáty by sa mali predovšetkým zamerať na sieť, a nie na jednotlivé infraštruktúrne projekty. Zároveň sa tak podporí solidarita medzi členskými štátmi. Výbor by chcel zdôrazniť, že ak je účelom EÚ vytvoriť skutočný integrovaný jednotný európsky trh v doprave a pokračovať v politike súdržnosti, je potrebná radikálna zmena pri výbere sietí. V tejto súvislosti EHSV schvaľuje nedávne preskúmanie politiky TEN-T. EHSV takisto odporúča, aby sa pri financovaní TEN-T projektov starostlivo a selektívne využívali verejno-súkromné partnerstvá. Mali by sa zohľadniť rozličné úrovne skúseností jednotlivých členských štátov a je potrebná zosúladená stratégia financovania na zmobilizovanie všetkých zodpovedajúcich finančných nástrojov EÚ a jednotlivých štátov v súlade so zásadou lepšieho financovania.

4.7 Jednotný digitálny trh

4.7.1 Zdá sa, že elektronické obchodovanie je najväčšou obeťou rozdrobenosti jednotného trhu. Nesúlad pravidiel, nedostatok interoperability informačných systémov⁽¹²⁾, nevyriešené problémy s právami duševného vlastníctva, nedostatočná bezpečnosť platieb a neisté práva spotrebiteľov, hlavne pokiaľ ide o bezpečnosť výrobkov, bránia plnému využívaniu rozsiahleho potenciálu cezhraničného elektronického obchodovania poskytovateľmi i spotrebiteľmi. Účelom opatrení navrhnutých v oznámení Komisie je síce odstrániť niektoré z prekážok jednotného digitálneho trhu, výbor však pripomína, že k príprave jednotného trhu na vedomostný vek je potrebné podstatne viac, napr. vrátane jednotných prísnych pravidiel ochrany údajov, napríklad pri elektronických podpisoch. V tejto súvislosti EHSV opakuje svoju požiadavku, aby sa neutralita internetu uznávala ako jedna z hlavných zásad jednotného digitálneho trhu.

4.7.2 Riešenie problémov s elektronickým obchodovaním uvedených v oznámení môže zvýšiť dôveru spotrebiteľov v jednotný trh. Zatiaľ sa však navrhuje iba málo konkrétnych opatrení. Výbor žiada Komisiu, aby vypracovala ambiciózne akčný plán rozvoja elektronického obchodu, ktorý bude zameraný na spotrebiteľov. Výsledkom musí byť internetový trh EÚ, na ktorom sa budú spotrebiteľia cítiť chránení a v bezpečí a budú vedieť, ako sa domáhať svojich práv, ak budú porušené.

4.7.3 Fungujúci jednotný digitálny trh musí zabezpečiť, že sa spotrebiteľom a podnikom odstráni prekážky založené na štátnej príslušnosti alebo mieste pobytu. Musí to znamenať, že spotrebiteľia si môžu objednávať digitálne produkty, napr. hudbu, z iných krajín v EÚ bez obmedzenia, čo je mimoriadne dôležité, ak má mať jednotný trh význam aj pre ďalšie generácie Európanov.

4.8 Sociálne podnikanie

4.8.1 EHSV víta podporu sociálneho podnikania a iniciatívu Komisie vytvoriť politický rámec na využitie jeho potenciálu. Iniciatívy zamerané na sociálne podnikanie by sa mali riadiť základnými zásadami právnych predpisov o jednotnom trhu, ako sú pravidlá hospodárskej súťaže a štátnej podpory, a mali by brať do úvahy prácu, ktorú EHSV už v tejto oblasti vykonal⁽¹³⁾.

4.8.2 EHSV podporil vypracovanie štatútu európskej nadácie, vyzýva však Komisiu, aby zvažila, či legislatívne opatrenie na uľahčenie cezhraničných transakcií jestvujúcich nadácií môže byť alternatívou hodnou presadzovania, vzhľadom na malé akceptovanie doterajších precedensov, ako je štatút európskeho družstva a štatút európskej spoločnosti.

4.8.3 Komisia musí podporiť záväzok EÚ zlepšiť riadenie podnikov, aby sa zvýšila miera zapojenia zamestnancov a zlepšila transparentnosť informácií, ktoré podniky poskytujú. Právo zamestnancov na informácie, konzultácie a účasť bolo zaradené ako základné právo podľa zmluvy do rôznych spôsobov účasti pracovníkov: Zmluva o fungovaní EÚ, článok 151, prvý odsek: „dialóg medzi sociálnymi partnermi“ a článok 153 ods. 1, kde sa v písmene f) uvádza jedna z oblastí, v ktorej EÚ podporuje a dopĺňa činnosti členských štátov, a to, zastupovanie a kolektívna ochrana záujmov pracujúcich a zamestnávateľov, vrátane spolurozhodovania“. Verejná konzultácia by sa preto mala zamerať na to, ako zlepšiť transparentnosť informácií, ktoré podniky poskytujú o sociálnych a environmentálnych otázkach a ľudských právach. EHSV kriticky posúdi Iniciatívu sociálneho podnikania, vrátane

⁽¹⁰⁾ Ú. v. EÚ C 306, 16.12.2009, s. 51.

⁽¹¹⁾ Ú. v. EÚ C 318, 23.12.2009, s. 101.

⁽¹²⁾ Ú. v. EÚ C 318, 29.10.2011, s. 105.

⁽¹³⁾ Pozri stranu 1 tohto úradného vestníka.

možnosti udržať dobrovoľný charakter sociálnej zodpovednosti podnikov, keď dostane konkrétnu žiadosť o vypracovanie stanoviska.

4.9 Zdaňovanie

4.9.1 Vzhľadom na preskúmanie smernice o zdaňovaní energií EHSV zdôrazňuje, že koncepcia zavedenia dane z emisií oxidu uhličitého by mala doplniť systém obchodovania s emisnými kvótami a plán energetickej účinnosti⁽¹⁴⁾. Daň z emisií oxidu uhličitého by mala priniesť finančnú podporu potrebnú na urýchlenie výskumno-vývojového úsilia vyvinúť postupy s nízkymi emisiami oxidu uhličitého a inovatívne technológie, pričom výťažok z dane by bol určený výlučne na tieto účely. Daň sa musí stanoviť tak, aby neohrozila rast a nenarazila na politický alebo verejný odpor a aby jej výber nespôsobil väčšiu mieru energetickej chudoby.

4.9.2 Daň z emisií oxidu uhličitého by mala vychádzať skôr zo spotreby, než z výroby. Komisia by mala pripraviť súbor všeobecných usmernení na vyberanie tejto dane a ostatné podrobnosti by sa mali ponechať na jednotlivých členských štátoch. Samy by rozhodovali o vyberaní tejto dane podľa svojich výrobných a energetických priemyselných štruktúr.

4.9.3 Výbor víta opatrenia na riešenie niektorých nezosúladených postupov v oblastiach, ako je DPH, zdaňovanie energie a základ dane z príjmov právnických osôb. Aby sa zabezpečilo, že jednotný trh bude môcť účinnejšie fungovať, jednak sa treba postarať o zachovanie schopnosti jednotlivých členských štátov financovať svoje verejné služby v súlade so zásadou subsidiarity, a jednak sa zamerať na ťažkosti, s ktorými sa občania a MSP každodenne stretávajú na jednotnom trhu a ktoré sú spôsobené rozdielnymi daňovými sústavami a ich uplatňovaním. Navrhovaná daň z finančných transakcií by takisto mala pomôcť pri riešení niektorých prípadov neobhájiteľného riskovania v odvetví.

4.10 Sociálna súdržnosť

4.10.1 EHSV podporuje nápady Komisie týkajúce sociálnej súdržnosti. Siahajú ďalej, než len k lepšiemu uplatňovaniu smernice o vysielaní pracovníkov, ako to Komisia pôvodne navrhovala vo svojom oznámení s názvom „Na ceste k Aktu o jednotnom trhu“. Komisia má v úmysle prijať legislatívny návrh na zlepšenie implementácie smernice o vysielaní pracovníkov, do ktorého sa bude dať zahrnúť alebo doplniť objasnenie výkonu základných sociálnych práv v kontexte hospodárskych slobôd jednotného trhu. Nejde teda o revíziu, ale o ďalší právny

predpis na zlepšenie uplatňovania smernice. Mali by sa vyjasniť nezrovnalosti v uplatňovaní smernice a mala by sa riadne vymedziť právomoc členských štátov presadzovať svoje pracovnoprávne normy a systémy priemyselných vzťahov vrátane kľúčovej úlohy kolektívneho vyjednávaného v rôznych podobách. Výsledok tohto vyjasnenia by mal ukázať, či je potrebné preskúmať smernicu o vysielaní pracovníkov. Nemalo by to však byť na úkor pravidiel hospodárskej súťaže a zásady o nediskriminácii na základe štátnej príslušnosti. Každá revízia platných právnych predpisov a všetky nové právne predpisy by sa mali opierať o konzultáciu so sociálnymi partnermi a o rovnováhu medzi prísnyimi pracovnoprávnymi predpismi a hospodárskymi slobodami a mali by riešiť problémy spôsobené nelegálnym pracovným trhom.

4.11 Podnikateľské prostredie

4.11.1 Nariadenie nemožno označiť za prekážku alebo záťaž, keď chráni záujmy spoločnosti vrátane práv spotrebiteľov a zamestnancov. Navrhované zjednodušenie smernice o účtovných normách, vďaka ktorému by sa zmenšilo administratívne zaťaženie podnikov, hlavne MSP, sa zdá byť vhodným príspevkom k vytváraniu prostredia vhodného pre podniky. Malo by však byť iba jednou z niekoľkých fáz komplexného preskúmania zbytočného zaťaženia predpismi, ktoré musia európske podniky zvládať, čo zhoršuje ich konkurencieschopnosť na globálnom trhu.

4.11.2 EHSV víta a podporuje navrhované opatrenia, ako je prepojenie obchodných registrov, štatút európskej súkromnej spoločnosti, ktorý spĺňa spoločenské požiadavky a jednotnejšie uplatňovanie iniciatívy Small Business Act Európskou úniou a členskými štátmi. Vyzdvihuje však potrebu ďalšieho znižovania administratívneho zaťaženia a očakáva, že Komisia navrhne ciele na obdobie po roku 2012, kedy by administratívne zaťaženie malo byť o 25 % menšie. Výbor konštatuje, že zmenšenie zbytočného zaťaženia, či už podnikov, spotrebiteľov alebo verejných orgánov je vždy žiaduca, ale je potrebné urobiť dôkladné posúdenie, aby sa zabezpečilo, že pôvodný účel právneho predpisu nebude zmarený. Výbor pripomína, že administratívne zaťaženie sa môže zmenšiť aj spoločným postupom EÚ, ak sa ním nahradí 27 rozdielných národných postupov.

4.12 Verejné obstarávanie

4.12.1 EHSV víta zámer vypracovať vyváženú politiku verejného obstarávania, ktorá podporí dopyt po ekologicky vhodnom, inovatívnom a sociálne zodpovednom rozvoji. Pozornosť sa musí venovať aj zaisteniu toho, že sa problematika úplatkárstva a zneužívania verejných prostriedkov pri verejnom obstarávaní bude riešiť v celej EÚ. Pri verejnom obstarávaní však hrozí, že sa stane príliš zložitým na to, aby ho bolo možné

⁽¹⁴⁾ Pozri stranu 7 tohto úradného vestníka.

dôsledne uplatňovať⁽¹⁵⁾. Prinajmenšom by sa malo urobiť viac pri budovaní kapacít verejnej správy, aby sa pravidlá verejného obstarávania mohli dôsledne uplatňovať, a zároveň by malo byť možné zapracovať do špecifikácií nové požiadavky, ktoré musia verejné zákazky spĺňať. Komisia by mala podporovať aj širšie uplatňovanie kódexu správania verejných orgánov, aby bolo obstarávanie ústretovejšie voči malým a stredným podnikom⁽¹⁶⁾.

4.12.2 O integrácii základnej sociálnej doložky do týchto pravidiel sa diskutuje od začiatku projektu jednotného trhu v polovici 80. rokov 20. storočia. Tieto požiadavky sa čiastočne splnili pri revízii pravidiel verejného obstarávania v roku 2005. Preskúmanie smerníc o verejnom obstarávaní by malo umožniť plne využiť súčasný rámec integrácie sociálnych a environmentálnych kritérií do verejných zákaziek, ktoré musia splniť aj poskytovatelia služieb z tretích krajín, a to pod podmienkou, že takéto kritériá sú v rovnováhe so základnými zásadami práva EÚ, ako to vyplýva z Lisabonskej zmluvy.

4.12.3 Iniciatíva Komisie v oblasti verejného obstarávania by mala venovať väčšiu pozornosť pretrvávajúcej nerovnováhe v otvorenosti trhov verejného obstarávania medzi EÚ a jej hlavnými obchodnými partnermi. Malo by sa zväziť, do akej miery môžu trhy EÚ s verejnými zákazkami zostať trvalo otvorené, keď tretie krajiny udržiavajú nerovnaké podmienky. Ratifikované dohovory Medzinárodnej organizácie práce a ľudské práva musia v tejto súvislosti rovnako dodržiavať všetci aktéri, rovnako členské štáty aj tretie krajiny. EÚ by mala celosvetovo aktívne propagovať túto politiku.

5. Podmienky úspechu

5.1 Výbor víta, že sa v oznámení Komisie uznáva význam a ochota občianskej spoločnosti zapojiť sa do rozvoja

jednotného trhu. Pripomína, že úlohou výboru je vytvárať most medzi Európou a organizovanou občianskou spoločnosťou, a teda má výnimočné postavenie, vďaka ktorému môže Komisii pomôcť pri ďalšom rozvoji jednotného trhu. V tejto súvislosti výbor Komisiu upozorňuje, že nestačí iba konzultovať, ale treba ukázať, ako konzultácie a z nich vyplývajúce stanoviská ovplyvňujú návrhy.

5.2 Fórum jednotného trhu by sa malo stať účinnou platformou interakcie EÚ a národných resp. regionálnych orgánov správy zodpovedných za hladké fungovanie jednotného trhu s kľúčovými aktérmi. Výbor intenzívne podporuje koncepciu „týždňa jednotného trhu“ navrhovanú pánom Barnierom, členom Komisie, ktorého zámerom je združiť verejné orgány a organizácie občianskej spoločnosti jednotlivých členských štátov.

5.3 Informačný systém vnútorného trhu (IMI)⁽¹⁷⁾ je hlavným technickým nástrojom spolupráce medzi národnými orgánmi správy a má navyše potenciál byť rozhraním pre užívateľov jednotného trhu.

5.4 Slabnúca podpora európskych občanov európskej integrácii si vyžaduje intenzívnu a cieleňú komunikačnú stratégiu vrátane mobilizácie všetkých nástrojov, ktoré poskytujú nevyhnutnú podporu podnikom, zamestnancom a občanom, podobne ako Solvit, EURES, sieť európskych podnikov, európske spotrebiteľské strediská, RAPEX atď. Vytvorenie jednotného prístupového miesta „Vaša Európa“ pre podniky a občanov môže pomôcť, avšak iba vtedy, ak budú informácie úplné, relevantné, oficiálne a dostupné. Treba uznať, že občania a podniky musia mať takisto možnosť dávať otázky priamo konkrétnym osobám, a nespoliehať sa iba na elektronické podklady.

V Bruseli 27. októbra 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

⁽¹⁵⁾ Pozri stanoviská EHSV Ú. v. EÚ C 224, 30.8.2008, s. 32, Ú. v. EÚ C 318, 29.10.2011, s. 99 a Ú. v. EÚ C 318, 29.10.2011, s. 113.

⁽¹⁶⁾ European Code of Best Practices Facilitating Access by SMEs to Public Procurement Contracts, SEC(2008) 2193.

⁽¹⁷⁾ Viac informácií nájdete na stránke http://ec.europa.eu/internal_market/imi-net/index.html.